

[Slh zr Nobel mkafat: yolunu azm mkafat](#)

Alfred Nobel z ad v xsi vsaiti il be elmi sahd mkafat tsis edrkn he vaxt tsivr etmirdi ki, Slh zr Nobel mkafat adl bu mkafatn bir hisssi ninki xalqlar arasnda qardalq v dnyada slh kmk etmyn, .ksin slh qar xan insanlara verilck

arannews:irna-Nobelini vsiyytin sasn, Sül;h Mükafat keçn il rzind "milltlr arasndak qardalq, daimi ordularn lvi v ya azaldlmas v sül;h qurultaylarnn keçirilmsi v tviqi üçün n çox v ya n yax ilr görü xs" xs verilir. Bu mükafat Norveç Parlamentinin siyasi meyllri olmayan v yaln z dünya sül;hünün tviqi istiqamtind seçdiyi be nfrdn ibart komit vermli idi.

Lakin zaman keçdikc sül;h mükafat öz yolundan saparaq Qrb ölklrinin siyasi maraqlarn tmin etmk v qrbilrin uzun müddtdir dümnçilik etdiyi ölklr tzyiq etmk vasitsin çevrildi. Bellikl, bu mükafat artq etibarl sayla bilmz. Bu mükafat adtn bdnam Qrb cinaytkarlarna v ya rqdki rqbilrin qar Qrbn piyada sgri olmaa raz olan rqdki satqnlara verilir. Nobel Siyasi Mükafat adlandrilmal olan bir mükafat.

Bunun sbbi bu mükafata layiq görüln insanlarn bioqrafiyasndan aydn görünür. Henri Kissincer (rqi Asiya v çilid kütlvi cinaytlrin banisi), Aun San Su çji (Myanmada müslmanlara qar cinaytlrin dstkçisi), nvr Sadat v Menaxem Begin (Misir v sionist rejimin liderlri, Flstinin ialn qanunildirmy gör) kimi insanlar v ya irin Ebadi nshan haqlar leyhin olan qanun pozucusu v indi xalqa v sevimli ölkmiz rana qar Nrgiz Mhmmdil adl baqa bir xain.

Digr trfdn, Nobel Sül;h Mükafatn qazananlarn çoxu amerikallar idi; Vudro Vilson, Teodor Ruzvelt, Eliu Rut, Corc Marall, Emili Qrin Balç, Con Reley Mott, Kordell Holl, Ceyn Addams, Nikolas Mürrey Batler, Frank Kelloq, Ralf Banç, Laynus Polinq, Eli Vizel, Codi Vilyams, Albert Qor, Cimmi Karter v nhayt Barak Obama.

Mükafatlandrma prosesin nvr saldqda görünür ki, qaliblri müyyn edn ura Amerikaya passiv münasibt bslyir; çünki bu ölknin dünya sül;hü v thlüksizliyin n böyük hücumlarna baxmayaraq, çoxlu sayda Nobel Sül;h Mükafat laureatlar amerikal siyastçilr olub v digr trfdn, Amerika v ya Avropa siyasi sistemlrini tnqid edn v bu sistemlr qar ilyn heç bir tnqidçi v ya etirazç indiy qdr Nobel Sül;h Mükafat laureat kimi irli sürümyib.

Lakin tdrichn bu mükafatn qrarn vernlr Qrb kriminal mmurlarn, xüsusn d amerikallar Nobel Sül;h Mükafat laureatlar seçrk dstklmk vzin, rqib ölklrd öz ölklrinin hakim sistemlrinin leyhdarlar timsalnda bu hökumtlr uyun olaraq “insan haqlar” adlandrdqlar addmlar atblar.

slind, demk lazmdr ki, bel bir mntiql Aun San Su Çji, Dalay Lama, irin Ebadi, Lyu Syaobo, Yan Raçinski v Ales Belyatski kimi adamlar sül;h qar istifad edilm bu milyon dollarlq mükafata namizd olublar.

Nrgiz Mhmmdi kimdir?

Nrgiz Mhmmdi Ta Rhmaninin (Milli Dini Qrupun mühacir liderlrindn biri) hyat yolda v irin Ebadinin nshan Haqlar Müdafiçilri Mrkzi adl qrupdak hmkadr. Bir müddt o da Milli Sül;h uras qrupunda faliyyt göstrirdi.

O, hmçinin rana qar sanksiyalar dstklyib v bzi terrorçu qruplarla mkdalq edib. Onun hyat yolda da Parisddir, bzi nifaq qruplarn radikal terror qruplamalar il koordinatoru v Fransa kfiyyat xidmti il laqsi var.

Mhmmdinin 2009-cu il fitnsi zaman v insan haqlarna qar v ran xalqnn maraqlarna qar v irini Ebadinin rhbrlik etdiyi nshan Haqlar Müdafiçilri Mrkzind göstridiyi faliyytlr gör, vvlc öl;lkdn çx qadaan edilib, sonra is 2010-cu ilin iyununda hbs edilib. 2021-ci ilin iyununda “nizam leyhin tbliat aparmaq”, “hbsxana idarsind oturaq aksiya keçirmk”, “hbsxana müdiriyytin v rhbrlrin tabe olmamaq”, “pncrlri sndrmaq” v “böhtan atmaq” ittihamlar il yenidn mühakim edilrk hbs edilib.

Dorusu, Nobel Sül;h Mükafatn vern komit Mhmmdini tanyrm?

Nobel komitsi iddia edib ki, bu mükafat Mhmmdinin “qadnlara qar zoraklq” leyhin mübarizlri v “ham üçün insan hüquq v azadlnn tviqi”n gör ona vermidir. Bs hqiqtnd, onun hrktlri insan haqlarnn v qadnlarn statusunun tviqin yönlibmi? N qdr iranl qadn onun adn bel eitmyibl.

Mhmmdi o qdr tanmmr ki, htta Avropa KV-lri onun klinin vzin onunla eyni ad dayan iranl aktyorun klini Nobel Sül;h Mükafat laureat kimi drc edibl.

Hr hans bir öl;knin qanunlarna uyun olaraq cinaytkar v mhkum kimi tanmm v hazrda d czasn hbsxanada çkn bir xs Nobel Sül;h Mükafatn verilmsin insan haqlar anlayn siyasildirmkdn v müdaxil hrktindn baqa bir ad vermkm olmaz.

Bu mükafatla bal insan haqlarna zidd olan bel qrarlarla Nobel Komitsi dünyada sül;h yaratmaq üçün heç bir addm atmamdr, üstlik, ideal v müqdds sül;h, azadlq v insansevrlk anlaylarn übh altna alm v ona xll gtirmidir.

ndiydk Nobel Sül;h Mükafatna layiq görülmü bzi xslrin adlarna v faliyytlin qsa nqr salaq

Henry Kissinger (rqi Asiya v Çilid kütlvi cinaytlrin banisi)

nvr Sadat v Menaxem Begin (Misir v sionist rejimin baçlar) Flstinin ialn rsmildirdiklrin gör

Sovet ttifaqnn prezidenti Mixail Qorbaçov, nhayt, Amerikann rqibini parçalanmasna sbb oldu

Aun San Su Çji (Myanmada müslmanlara qar cinaytlrin himaydar)

Dalay Lama, Tibetli müxaliftçji (Çin)

irin badi

Yasir rfat, shaq Rabin v imon Peres Flstinin ialç rejimini qanunildirdiklri üçün

Lyu Syaobo, çinli müxaliftçji

Jan Raçinski, rusiyal müxaliftçji

Ales Bialiatsky, belaruslu müxaliftçji

Vudro Vilson, Teodor Ruzvelt, Elihu Root, Corc Marall, Emili Qrinbalç; Con Reli Mott, Kordell Holl, Ceyn Addams, Nikolas Murrey Batler, Frank Bi Kluq, Ralf Bunç; Corc Katlett Marall, Linus Karl Polinq, Elie Uilyams, Cudi Uilyams, Al Gore, Jimmy Carter v nhayt Barak Obama (hams Amerikann siyasi rsmilri).